

Cartografierea tranzițiilor tinerilor în Europa

Rezumat

Introducere

Tinerii din Europa continuă să se confrunte cu dificultăți majore pe piața muncii. Deși rata șomajului în rândul tinerilor a început să scadă în câteva state membre, per ansamblu 23 % din tinerii cu vârsta între 15 și 24 de ani aflați în căutarea unui loc de muncă în UE 28 nu reușeau să găsească un loc de muncă în ianuarie 2014. Numărul tinerilor care nu erau încadrați profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare (categoria NEET – not in employment, education or training) în 2012 a crescut la 14,6 milioane, reprezentând 15,9 % din totalul populației cu vârsta între 15 și 29 de ani.

Perspectiva economică actuală și reducerea semnificativă a cererii de lucrători tineri au îngreunat șansele tinerilor de a trece cu succes de la școală la muncă. Încheierea ciclului educațional ar trebui să reprezinte un moment plin de speranță în viața tinerilor, aceștia pregătindu-se să înceapă o carieră după ani de educație formală. În prezent, această tranziție este însă marcată de nesiguranță, deoarece obținerea primului loc de muncă reprezintă o provocare majoră și se poate dovedi un proces de durată în unele state membre. În plus, s-ar putea ca, din cauza crizei prelungite a locurilor de muncă, tinerii să fi fost nevoiți să-și reducă pretențiile în legătură cu tipul de loc de muncă pe care sunt pregătiți să-l accepte. Angajarea cu fracțiune de normă și, în special, contractele temporare sunt mult mai frecvente în rândul lucrătorilor mai tineri, existând riscul ca în anumite cazuri acest lucru să genereze o amânare a planurilor de viitor și a tranziției către vârsta adultă.

Prezentul raport analizează situația tinerilor din Europa pe piața muncii, axându-se în special pe tranziția de la școală la muncă din punctul de vedere al duratei de timp necesare pentru a ocupa primul loc de muncă după terminarea studiilor, și în același timp examinează tranziția mai generală către vârsta adultă, vârsta la care tinerii părăsesc casa părintească. De asemenea, raportul analizează tenacitatea multor tineri care, în ciuda contextului nefavorabil, continuă să aibă un loc de muncă în timpul crizei și urmărește trecerea lor de la contractele temporare la cele permanente. În sfârșit, raportul

analizează măsurile de politică puse în aplicare de anumite state membre pentru a susține tranziția de la școală la muncă.

Contextul politicilor

Susținerea trecerii cu succes a tinerilor de la școală la muncă a devenit un element central al agendei politice europene. În 2012, Comisia Europeană a propus o serie de măsuri – Pachetul privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor – care își propun să combată „nivelurile inacceptabil de ridicate” ale șomajului și excluziunii sociale în rândul tinerilor. Recunoscând că problemele cu caracter ciclic și structural care afectează piețele muncii din Europa au contribuit la prelungirea și îngreunarea tranzițiilor de la școală la muncă, Comisia a făcut un apel către statele membre, solicitându-le să ia măsuri care să ajute tinerii să-și găsească un loc de muncă.

Propunerea de punere în aplicare a unei garanții pentru tineret în toate statele membre, adresată de Comisie Consiliului Uniunii Europene, a fost adoptată în aprilie 2013. Scopul acesteia constă în scurtarea perioadei de tranziție către încadrarea profesională și în reducerea perioadelor de absență prelungită de pe piața muncii, din programele educaționale sau de formare. Deși dezbaterile se concentrează în prezent pe posibilitățile ce trebuie oferite tinerilor pentru a pătrunde pe piața muncii, trebuie avut în vedere și impactul acestui aspect asupra altor tranziții către vârsta adultă.

Principalele constatări

Costul ridicat al șomajului și al îndepărtării de piața muncii

Deși criza economică a afectat grav oamenii din toate statele membre la nivel general, tinerii sunt cei care au suferit cel mai mult din punctul de vedere al perspectivelor de încadrare profesională și al riscului de îndepărtare de piața muncii. În vara anului 2013, șomajul în rândul celor cu vârsta între 15 și 24 de ani a crescut la peste 23 % în UE 28, unul dintre cele mai ridicate niveluri înregistrate vreodată de Eurostat.

În ciuda diferențelor uriașe dintre statele membre cu privire la cifrele legate de șomaj, de la începutul crizei 18 țări au înregistrat cele mai ridicate rate ale șomajului în rândul tinerilor, nouă dintre ele înregistrând această valoare maximă în 2013.

În plus, având în vedere faptul că în 2012 15,9 % din populația totală cu vârsta între 15 și 29 de ani nu era încadrată profesional și nu urma niciun program educațional sau de formare, pierderea suferită de economiile europene de pe urma unui procent atât de mare de NEET a fost estimată la 162 miliarde EUR – o creștere de aproape 10 miliarde EUR comparativ cu 2011.

Diferențele în ceea ce privește tranziția de la școală la muncă

Impactul acestor statistici poate fi înțeles pe deplin în contextul tranzițiilor pe care trebuie să le parcurgă tinerii. Deși tranzițiile nu sunt ușor de măsurat, macroanaliza efectuată în raport a scos la iveală faptul că diferite evenimente asociate tranziției tinerilor către vârsta adultă, cum ar fi faptul că pleacă din casa părintească și devin părinți, sunt puternic corelate cu independența economică obținută prin trecerea cu succes de la școală la muncă.

Țările în care tranziția de la școală la muncă este mai rapidă și are mai mult succes sunt cele în care tinerii părăsesc casa părintească mai de timpuriu. Din acest punct de vedere, la nivelul statelor membre au fost identificate șapte tipare comune. La un capăt al spectrului, modelul „nordic” și cel „al uceniciei” (Austria și Germania) sunt caracterizate de tranziții mai rapide către vârsta adultă și de la școală la muncă. La celălalt capăt al spectrului, în cadrul modelelor „Europa de Est” și „mediteranean”, tranziția dificilă și problematică de la școală la muncă este asociată cu o tranziție foarte lentă și târzie către independență și autonomie.

În general, țările în care există o legătură mai strânsă între școală și muncă, datorită programelor de ucenicie sau datorită faptului că un număr mai mare de tineri combină eficient școala cu experiențele timpurii de pe piața muncii parcurg o tranziție mai lină și mai rapidă de la școală la muncă.

Dificultatea pentru tineri de a rămâne în câmpul muncii

După ce au obținut prima experiență pe piața muncii, tinerii trebuie în continuare să-și creeze o legătură solidă cu această piață, cu perspective profesionale bune, pentru a finaliza tranziția către vârsta adultă. Din păcate, analiza arată că în timpul crizei capacitatea tinerilor de a rămâne în câmpul muncii a scăzut, ceea ce a avut consecințe negative asupra șanselor lor de a obține un loc de muncă permanent.

În plus, din cercetare reiese că tinerii angajați cu contracte temporare au mai puține șanse de a obține un loc de muncă permanent, mai puțin de un sfert dintre ei reușind să obțină un contract permanent în perioada analizată.

Indicii pentru elaborarea politicilor

În ultimul timp, statele membre s-au implicat în mod deosebit în conceperea și punerea în aplicare a unor măsuri de politică pentru sprijinirea tuturor tinerilor în cadrul tranziției de la școală la mediul profesional. Deși evaluarea eficacității acestor eforturi este adesea dificilă, deoarece nu există niciun fel de monitorizare sistematică, studiile de caz folosite la elaborarea acestui raport identifică un set de factori esențiali care sporesc eficacitatea acestor politici și clarifică modul în care ar putea fi îmbunătățite politicile referitoare la tranziția de la școală la muncă.

- La conceperea politicilor, este esențial să se recunoască faptul că tinerii reprezintă un grup foarte divers, cu caracteristici diferite și deseori cu nevoi multiple. Deși urmăresc același scop, politicile ar trebui să urmeze abordări diferite și să fie adaptate nevoilor individuale, inclusiv prin acordarea de sprijin personalizat de către consilieri personali care urmăresc să optimizeze concordanța dintre individ și intervenții.
- Coordonarea deplină a tuturor celor implicați în tranziția de la școală la muncă este unul dintre factorii determinanți esențiali ai programelor de succes. Această coordonare este însă foarte dificil de realizat din cauza sferelor de responsabilitate diferite și a bugetelor separate.
- În majoritatea țărilor, cu câteva excepții, nu există o monitorizare sistematică a rezultatelor acestor programe cu ajutorul căreia să se stabilească succesul lor. Cu toate acestea, se acordă o atenție sporită necesității acestui tip de monitorizare și se preconizează obținerea unor rezultate mai solide în acest domeniu.
- Factorii macroeconomici au o influență esențială asupra succesului politicilor din acest domeniu, deoarece pot limita fondurile disponibile pentru servicii și pentru crearea de locuri de muncă și, de asemenea, pot duce la o concurență mai acerbă între persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă.

Informații suplimentare

Raportul privind „Mapping youth transitions in Europe” (Cartografierea tranzițiilor tinerilor în Europa) este disponibil la adresa <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1392.htm>

Pentru mai multe informații, vă rugăm să luați legătura cu Massimiliano Mascherini, director de cercetare, la adresa mam@eurofound.europa.eu